

IV. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГАЛУЗЕВИХ ЮРИДИЧНИХ НАУК

УДК 349.2(477)

DOI 10.32755/sjcriminal.2024.01.143

Безталаний О. О.,

аспірант,

Пенітенціарна академія України,

м. Чернігів, Україна

ORCID: 0009-0003-4957-5470

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН ПРИВАТНИХ СУБ'ЄКТІВ ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті досліджено особливості правового регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності в Україні під час дії воєнного стану. Описано рівні правового регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності на основі сучасних нормативних документів. Розкрито етапи становлення охоронної діяльності в Україні в сучасних умовах: демонтаж охоронної системи, яка існувала на попередніх етапах її розвитку; появи численних приватних суб'єктів охоронної діяльності; розмежування ринку охорони між державними та приватними суб'єктами охоронної діяльності; створення законодавчого підґрунтя для діяльності приватних суб'єктів охоронної діяльності; під час пандемії та воєнного стану – посилення конкуренції, збільшення кількості кваліфікованих кадрів (учасників бойових дій), коливання попиту на послуги, підвищення технологічних вимог до системи охорони. Вказано, яким чином внесення змін до Ліцензійних умов провадження охоронної діяльності узгоджується із вимогами чинного законодавства щодо обліку військовозобов'язаних та резервістів.

Ключові слова: охоронна діяльність, трудові відносини, правове регулювання, воєнний стан.

Постановка проблеми. Оскільки приватна охоронна діяльність може функціонувати лише в умовах ринкової економіки, існування приватних суб'єктів охоронної діяльності в радянській державі було по суті неможливим. Після поновлення України в незалежності кожен громадянин отримав можливість мати у власності будь-яке майно, у будь-якій кількості та цінності без обмежень, із урахуванням передбачених законодавством винятків. І ці процеси безпосередньо

вплинули на сучасний стан правового регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності в Україні.

Охоронна діяльність в Україні по суті виникла значно раніше, аніж була врегульована як особливий вид господарської діяльності. Правове регулювання діяльності приватних суб'єктів охоронної діяльності в Україні пов'язується з ухваленням Закону України (ЗУ) «Про охоронну діяльність» від 22.03.2012 № 4616-VI [1] та супутніми процесами, що супроводжували подальший розвиток цієї галузі. Із ухваленням законодавства про охоронну діяльність приватна охоронна діяльність нарешті набула своєї власної галузевої специфіки, в тому числі й у питаннях трудових відносин.

Правове регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності в Україні сьогодні – це Кодекс законів про працю (КЗпП) України [2], ЗУ «Про охоронну діяльність» від 22.03.2012 № 4616-VI [1], та увесь комплекс нормативно-правових актів трудового законодавства і актів законодавства у сфері охоронної діяльності. У процесі дослідження ми звернемо увагу на необхідність регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження правового регулювання різних аспектів діяльності приватних суб'єктів охоронної діяльності в Україні здійснювалось такими дослідниками, як: О. М. Єщук у праці «Адміністративно-правове регулювання охоронної діяльності в Україні» (2011) [3], Р. В. Миронюк «Адміністративно-правове регулювання надання приватних охоронних послуг» (2016) [4], М. В. Сийпюкі «Кримінально-правовий захист охоронної діяльності в Україні» (2019) [5], С. С. Юрко «Недержавна охоронна і правоохоронна діяльність в Україні» (2017) [6], Ю. О. Ярошенко [7] та низкою інших науковців. Проте звернемо увагу на те, що з моменту введення воєнного стану в Україні подібні дослідження фактично не здійснювались.

Не вирішені раніше проблеми. Незважаючи на наявність досліджень у цій сфері: 1) трудовий аспект правового регулювання функціонування приватних суб'єктів охоронної

діяльності в Україні є недостатньо дослідженим в Україні; 2) актуальним є визначення основних етапів історичної генези становлення правового регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності в Україні та виявлення їх впливу на сучасний стан законодавства України; 3) на часі в сучасних умовах є правове регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності в Україні під час дії воєнного стану.

Мета цього дослідження полягає у визначенні особливостей правового регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності в Україні та встановленні, яких змін зазнало правове регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності під час дії воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Процеси, що мали безпосередній вплив на виникнення приватної охоронної діяльності в незалежній Українській державі, розпочались у період перебудови. Законодавство все більше адаптувалось до потреб ринкової економіки, було визнано на законодавчому рівні свободу праці та право на безробіття, було скасовано примус до праці. Громадяни отримали право на трудову зайнятість за кордоном.

Поновлення України в незалежності дало старт багатьом процесам, які надалі мали вплив на розвиток приватної охоронної діяльності в нашій державі. Паралельно із цими процесами в Україні відбувалась приватизація та розвиток бізнесу, що привело до появи численних приватних суб'єктів охоронної діяльності. Почали формуватися перші охоронні агентства та розшукові бюро, діяльність яких на той момент здійснювалась без належного правового регулювання, але це було тимчасово.

Суттєве зростання ринку охоронних послуг відбулось в Україні в період фінансово-економічної кризи 2008–2009 років. Незважаючи на те, що в цей період в Україні мав місце значний тіньовий ринок охоронних послуг, станом на 2011 рік було зареєстровано 4 720 приватних суб'єктів охоронної діяльності [8, с. 152]. На цей момент у нашій державі ринок охорони був чітко розмежований між державними суб'єктами охоронної діяльності та приватними суб'єктами. ЗУ «Про

охоронну діяльність» № 4616-VI [1] було ухвалено лише у 2012 році. Тому дотепер приватна охоронна діяльність перебуває на стадії свого розвитку. Ринок приватних охоронних послуг в Україні переважно представлений дрібними охоронними структурами, які часто надають низькоякісні послуги. На думку С. С. Юрка, це можна пов'язати з недосконалістю затверджених у 2015 році Кабінетом Міністрів України (КМУ) ліцензійних умов провадження охоронної діяльності [9], які є недостатньо жорсткими [6, с. 57–58]. Саме тому, на думку дослідника, ринок приватних охоронних послуг в Україні сьогодні перенасичений суб'єктами охоронної діяльності, які надають низькоякісні послуги, а професія охоронця вважається тимчасовою. Станом на 1 квітня 2019 року в Україні вже понад 7 тисяч приватних суб'єктів охоронної діяльності мали відповідні ліцензії [8, с. 153]. На ринок приватних охоронних послуг в Україні як позитивно, так і негативно вплинула також низка інших факторів: економічна криза в Україні; спочатку Антитерористична операція (АТО) на Сході України, а згодом – Операція об'єднаних сил (ООС); пандемія коронавірусної хвороби «COVID-19»; російське вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року тощо. Подібні фактори сприяють зростанню попиту на охоронні послуги в Україні, а також збільшенню кількості фахівців, здатних надавати висококваліфіковані охоронні послуги.

Так, період економічної кризи позначився на ринку приватних охоронних послуг в Україні загостренням таких проблем, як посилення конкуренції, зниження професіоналізму багатьох учасників ринку, демпінг, подорожчання обладнання, зниження доходів клієнтів та, як наслідок, зменшення витрат на послуги приватної охорони тощо [10, с. 3]. Такий аспект, як посилення конкуренції, безумовно позитивно відобразився на ринку приватних охоронних послуг, проте всі інші перелічені вище фактори мали негативний вплив. Як і для більшості галузей економіки, етап економічної кризи сприяв очищенню ринку та позбавленню його слабких елементів [10, с. 3]. Як наслідок, на ринку приватних охоронних послуг залишилось лише декілька найсильніших суб'єктів охоронної діяльності.

Російська гібридна агресія, наслідком якої стала анексія Автономної Республіки Крим та подальше проведення АТО на Сході України, а згодом – ООС, також мала різного роду наслідки для ринку приватних охоронних послуг в Україні. Зокрема, вона відобразилась на суттєвому збільшенні кількості кваліфікованих кадрів з-поміж учасників АТО та ООС та на збільшенні кількості об'єктів, що потребували охорони з огляду на умови, що склались.

Пандемія коронавірусної хвороби «COVID-19» також суттєво змінила ринок приватних охоронних послуг. Багато користувачів послуг приватної охорони були вимушені постійно перебувати вдома та не потребували послуг пультової охорони. Це, відповідно, відобразилось на зниженні попиту на приватні охоронні послуги.

Однак найбільшого впливу сфера приватних охоронних послуг зазнала із початком повномасштабного російського вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року. З перших днів повномасштабної війни діяльність охоронних компаній кардинально змінилась. Однією із послуг, що мала найбільший попит, стала евакуація людей з територій, що перебували в зоні бойових дій або поруч з нею [11]. Особливо в перші тижні повномасштабної війни набуло поширення мародерство, що також мало вплив на специфіку охоронної діяльності. Низка охоронних послуг у цей час втратила свою актуальність. По всій країні було впроваджено комендантську годину, що вплинуло на покращення загальної ситуації із злочинністю, та, як наслідок, зниження потреби в охоронних послугах.

Велика кількість військовозобов'язаних працівників сфери приватних охоронних послуг була мобілізована, тому ця сфера сьогодні не може не відчувати дефіцит кадрів, а також обмеження можливостей щодо їх поповнення [11]. Потенційно, в майбутньому, це знову позитивно позначиться на кількості висококваліфікованих кадрів у цій сфері, проте, на разі велика кількість колишніх і потенційних працівників цієї сфери задіяні у виконанні завдань із захисту державного суверенітету та територіальної цілісності України.

У зв'язку з тимчасовою окупацією низки українських територій, охоронні компанії втратили свої представництва в окупованих містах, а також низку клієнтів [11]. Відповідно, до моменту деокупації українських територій розширення діяльності охоронних компаній є малоюмовірним.

Атаки терористичних військ на цивільну інфраструктуру позначились на регулярних відмиканнях електроенергії та тимчасових блекаутах в окремих регіонах України. Це стало проблемою для охоронних компаній, оскільки робота сигналізації залежить від мережевого живлення [11]. Розв'язання цієї проблеми, відповідно, потребувало технологічних рішень, а також підвищення інтенсивності роботи працівників охоронних компаній.

Отже, за роки незалежності України, в тому числі в умовах надзвичайних станів, приватна охоронна діяльність остаточно формується як самостійна сфера професійної діяльності. Цей етап розвитку охоронної діяльності в Україні характеризується такими особливостями: 1) відбувся фактичний демонтаж охоронної системи, яка існувала на попередніх етапах; 2) приватизація та розвиток бізнесу призвели до появи численних приватних суб'єктів охоронної діяльності; 3) ринок охорони був чітко розмежований між державними суб'єктами охоронної діяльності та приватними суб'єктами; 4) прийнято всі необхідні законодавчі передумови для діяльності приватних суб'єктів охоронної діяльності; 5) в умовах пандемії та воєнного стану – посилення конкуренції, збільшення кількості кваліфікованих кадрів (учасників бойових дій), коливання попиту на послуги, підвищення технологічних вимог до системи охорони.

На новітньому етапі розвитку правового регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності в Україні ми зупинимось більш детально, оскільки саме його аналіз дозволить нам встановити особливості правового регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності в Україні. Так, в Україні на сьогодні сформовано рівневу систему правового регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності.

Основним нормативно-правовим актом у сфері приватної охоронної діяльності є ЗУ «Про охоронну діяльність» від 22.03.2012 № 4616-VI [1]. Ухвалення цього нормативно-правового акта сприймається вітчизняними дослідниками як безумовно позитивне явище, хоча й відзначаються різні недосконалості його змісту. Наприклад, С. С. Юрко вказує на доволі обмежений перелік охоронних послуг, які можуть надаватись приватними суб'єктами охоронної діяльності, апелюючи до того, що, для прикладу, консультування і підготовка рекомендацій чинним законодавством не передбачені [12, с. 162]. Варто враховувати те, що тривалий період функціонування приватних суб'єктів охоронної діяльності врегульовувалось непрофільними нормативно-правовими актами. Через те, що профільне законодавство було відсутнє, сфера приватної охоронної діяльності розвивалась дещо хаотично. Це можна пояснити тим, що на рівні законодавства не були чітко визначені вимоги до суб'єктів охоронної діяльності, не було встановлено їх функції. У законодавстві не було вказано порядок придбання ними різного роду майна та засобів, що використовувались у службовій діяльності. У тогочасному законодавстві не встановлювались кадрові вимоги до персоналу суб'єктів охоронної діяльності, в тому числі не визначались умови їх прийняття на службу, було відсутнє якісне професійне навчання та організація служби, контроль несення служби був недосконалим. До суб'єктів охоронної діяльності не висувались жодні технологічні вимоги. Проте сьогодні спостерігаються зміни на краще.

Так, у ЗУ «Про охоронну діяльність» від 22.03.2012 № 4616-VI [1], як зазначено у його преамбулі, визначено організаційно-правові принципи здійснення господарської діяльності у сфері надання послуг з охорони власності та громадян. Правовому регулюванню трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності у змісті цього нормативно-правового акта присвячено окремі розділи III «Кадрове забезпечення суб'єктів охоронної діяльності» та IV «Застосування в охоронній діяльності заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та використання

службових собак». Підкреслимо, що йдеться про персонал охорони, а не про всіх без винятку працівників приватних суб'єктів охоронної діяльності. Розділом III встановлено умови залучення громадян до охоронної діяльності; визначено спеціальні права персоналу охорону під час виконання функціональних обов'язків; регламентовано спеціальні обов'язки персоналу охорону під час виконання функціональних обов'язків; закріплено умови підготовки та перепідготовки персоналу охорони; встановлено відповідальність персоналу охорони за невиконання або неналежне виконання покладених на нього обов'язків. Своєю чергою розділ IV присвячено визначенню окремих трудових прав персоналу охорони, наприклад, затвердженню порядку застосування персоналом охорони заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, та порядку використання службових собак.

Зазначимо, що в умовах воєнного стану цей нормативно-правовий акт поки не зазнав змін.

Так само окремі питання, пов'язані із впорядкуванням трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності, врегульовуються Постановою КМУ «Про затвердження Ліцензійних умов провадження охоронної діяльності» від 18.11.2015 № 960 [9]. Для прикладу, пункт 17 Ліцензійних умов містить вимоги до персоналу охорони, які дещо відрізняються від тих, що закріплені статтею 11 ЗУ «Про охоронну діяльність» від 22.03.2012 № 4616-VI [1]. Встановлено, що персонал охорони під час прийому на роботу має надати суб'єкту охоронної діяльності документи, які підтверджують проходження особою обов'язкового попереднього (періодичного) психіатричного огляду та профілактичного наркологічного огляду, а також документ, що підтверджує набуття кваліфікації.

В умовах воєнного стану КМУ було ухвалено Постанову від 18.04.2023 № 341 «Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження охоронної діяльності» [13], якою Ліцензійні умови провадження охоронної діяльності були доповнені новими положеннями. Зокрема, відтепер для отримання ліцензії здобувач ліцензії (тобто, суб'єкт, що має намір здійснювати охоронну діяльність) має подає до органу ліцензування з-поміж

інших документів відомості про проходження персоналом охорони служби у військовому резерві або перебування працівників у військовому оперативному резерві територіального центру комплектування (ТЦК) та соціальної підтримки (військової частини), що зазначені у військовому квитку, контракті, довідці з ТЦК та соціальної підтримки (додається копія відповідного документа), крім осіб, які не підлягають призову під час мобілізації. Також пунктом 17 Ліцензійних умов провадження охоронної діяльності на осіб, які бажають працевлаштуватись у суб'єкта приватної охоронної діяльності, покладено обов'язок разом з іншими документами подавати відомості про проходження особою служби у військовому резерві або перебування її у військовому оперативному резерві ТЦК та соціальної підтримки (військової частини), зазначені вище.

Внесення таких змін до Ліцензійних умов провадження охоронної діяльності було необхідне для приведення їх у відповідність зі статтею 24 КЗпП України [2], якою передбачено, що під час укладення трудового договору громадянин зобов'язаний подати відповідний військово-обліковий документ (такі зміни були внесені до цієї норми ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань виконання військового обов'язку та ведення військового обліку» від 30.03.2021 № 1357-ІХ [14]), та у зв'язку із набуттям чинності новим Порядком організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженим Постановою КМУ від 30.12.2022 № 1487 [15], якою, зокрема, було встановлено обов'язок підприємств, установ та організацій під час прийняття на роботу здійснювати перевірку у громадян України наявності військово-облікового документа (абзац 2 пункту 34 Порядку). Таким чином, на суб'єктів охоронної діяльності було покладено обов'язок встановити наявність в особи відповідного військово-облікового документа до її прийняття на роботу. Такі відомості, згідно з абзацом 4 пункту 34 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, мають бути

надіслані до відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, органів Служби безпеки України, підрозділів Служби зовнішньої розвідки. Очевидно, що такі зміни до законодавства про охоронну діяльність, які були продиктовані необхідністю його приведення у відповідність до законодавства про працю й до законодавства про мобілізаційну підготовку та мобілізацію, відповідають сучасним українським реаліям. Їх основна мета – забезпечити облік військовозобов'язаних громадян. На функціонування самої сфери охоронної діяльності загалом ці зміни не вплинули.

Також до нормативно-правових актів, які становлять систему адміністративно-правового регулювання охоронної діяльності, віднесемо низку підзаконних нормативно-правових актів. Наприклад, Постановою КМУ «Про затвердження переліку спеціальних засобів, придбання, зберігання та використання яких здійснюється суб'єктами охоронної діяльності» від 11.02.2013 № 97 [17] суб'єктам охоронної діяльності надано право придбавати, зберігати та використовувати бронежилети; захисні каски; газові балончики з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії; газові пістолети і револьвери та патрони до них калібру 6, 8 і 9 міліметрів, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії; гумові кийки; наручники пластикові (текстильні) одноразового використання; електрошокові пристрої; пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначені патрони. В умовах, коли в персоналу охорони відсутні повноваження на вогнепальну зброю, можливості, гарантовані цим нормативно-правовим актом, дозволяють персоналу охорони належним чином виконувати свої службові зобов'язання. З іншої сторони, у використанні зброї персоналу приватних суб'єктів охоронної діяльності відмовлено.

Отже, перший рівень правового регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності становлять акти адміністративно-правового регулювання охоронної

діяльності. До них нами віднесено: 1) закони України – в цьому контексті першочергово зазначимо Закон України «Про охоронну діяльність» від 22.03.2012 № 4616-VI [1]; 2) підзаконні нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, для прикладу Постанови «Про затвердження Ліцензійних умов провадження охоронної діяльності» від 18.11.2015 № 960 [9] чи «Про затвердження переліку спеціальних засобів, придбання, зберігання та використання яких здійснюється суб'єктами охоронної діяльності» від 11.02.2013 № 97 [17].

Другий рівень правового регулювання трудових відносин приватних суб'єктів охоронної діяльності становлять акти законодавства про працю.

Передусім це Конституція України [18] як Основний Закон, що має найвищу юридичну силу, та який проголошує право кожної людини на працю, що дає можливість кожного заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

КЗпП України [2] є базовим законодавчим актом у сфері праці, дія якого поширюється на всі без винятку трудові відносини в державі. Цим нормативно-правовим актом визначаються основні трудові права працівників приватних суб'єктів охоронної діяльності; регулюються відносини щодо укладення колективних договорів у приватних суб'єктах охоронної діяльності; визначається порядок укладення, виконання та припинення дії трудових договорів із працівниками приватних суб'єктів охоронної діяльності; встановлюються умови робочого часу та часу відпочинку працівників приватних суб'єктів охоронної діяльності; унормовуються питання оплати праці, різноманітних гарантій та компенсацій працівників приватних суб'єктів охоронної діяльності; встановлюються соціально-трудова гарантії жінкам, які працюють у приватних суб'єктів охоронної діяльності, а також працівникам, які поєднують роботу та навчання; визначається порядок вирішення індивідуальних трудових спорів тощо. Тобто всі ті трудові гарантії, які належать усім працівникам, поширюються і на трудові відносини із працівниками приватних суб'єктів охоронної діяльності.

Висновки. Таким чином, у процесі дослідження ми встановили, що введення в Україні воєнного стану позначилось на сфері охоронної діяльності як у контексті змін до законодавства, так і з точки зору особливостей практичного здійснення охоронної діяльності. У зв'язку зі змінами, яких перманентно зазнає вітчизняне законодавство про мобілізаційну підготовку та мобілізацію, на керівників охоронних підприємств, установ та організацій, а також безпосередньо на персонал охорони покладено додаткові обов'язки щодо забезпечення обліку військовозобов'язаних працівників. Такі зміни не є специфічними та характерними саме для сфери охоронної діяльності, а в сучасних умовах притаманні працівникам усіх сфер господарської діяльності. Відповідно, тенденція правового регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану в Україні не є специфічною, але для приватних суб'єктів охоронної діяльності враховує галузеву специфіку. Щодо практичного здійснення охоронної діяльності, то на роботу приватних суб'єктів охоронної діяльності сьогодні впливає низка факторів: змінилось коло послуг, що надаються такими суб'єктами; велика кількість військовозобов'язаних працівників сфери приватних охоронних послуг мобілізована; приватні суб'єкти охоронної діяльності обмежені в можливості пошуку нового персоналу; зростають сучасні технологічні вимоги до системи охорони.

Список використаних джерел

1. Про охоронну діяльність : Закон України від 22.03.2012 № 4616-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 2. Ст. 8.
2. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971 р. Додаток до № 50.
3. Єщук О. М. Адміністративно-правове регулювання охоронної діяльності в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2011. 276 с.
4. Миронюк Р. В. Адміністративно-правове регулювання надання приватних охоронних послуг : монографія. Дніпропетровськ : ДДУВС; Ліра ЛТД, 2016. 128 с.
5. Сийпюк М. В. Кримінально-правовий захист охоронної діяльності в Україні : монографія. Харків : Панов, 2019. 614 с.

6. Юрко С. С. Недержавна охоронна і правоохоронна діяльність в Україні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Одеса, 2017. 250 с.

7. Ярошенко Ю. О. Правове регулювання приватної охоронної діяльності як сфери послуг щодо забезпечення безпеки фізичних осіб та охорони права власності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2013. № 6–3. Т. 1. С. 122–125.

8. Сенів Л. А., Гуменюк В. В. Дослідження взаємодії приватних охоронних структур зі сферою публічного адміністрування в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2020. Вип. 30. С. 150–154.

9. Про затвердження Ліцензійних умов провадження охоронної діяльності : постанова Кабінету Міністрів України від 18.11.2015 № 960. *Офіційний вісник України*. 2015. № 94. Ст. 3221.

10. Пархоменко О. С., Лисак Н. М., Живодьор М. М. Стратегічний аналіз середовища функціонування охоронного підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. С. 1–8.

11. «Полювання» на диверсантів і мародерів. Як війна змінила роботу охоронних компаній : вебресурс «Економічна правда». URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/19/696114/> (дата звернення: 01.04.2024).

12. Юрко С. С. Проблеми правового регулювання недержавної охоронної діяльності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2014. Вип. 27. Т. 3. С. 160–163.

13. Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження охоронної діяльності : постанова Кабінету Міністрів України від 18.04.2023 № 341. *Офіційний вісник України*. 2023. № 44. Ст. 2344.

14. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань виконання військового обов'язку та ведення військового обліку : Закон України від 30.03.2021 № 1357-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 29. Ст. 234.

15. Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів : постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487. *Офіційний вісник України*. 2023. № 5. Ст. 409.

16. Про затвердження переліку спеціальних засобів, придбання, зберігання та використання яких здійснюється суб'єктами охоронної діяльності : постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2013 № 97. *Офіційний вісник України*. 2013. № 12. Ст. 456.

17. Про затвердження переліку спеціальних засобів, придбання, зберігання та використання яких здійснюється суб'єктами охоронної

діяльності : постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2013 № 97. *Офіційний вісник України*. 2013. № 12. Ст. 456.

18. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

Beztalannyi O.,

Post graduate, Penitentiary Academy of Ukraine,
Chernihiv, Ukraine

ORCID: 0009-0003-4957-5470

PECULIARITIES OF LEGAL REGULATION OF LABOUR RELATIONS OF PRIVATE SECURITY COMPANIES IN UKRAINE DURING MARTIAL LAW

The article examines the peculiarities of legal regulation of labor relations of private subjects of security activities in Ukraine during martial law. The levels of legal regulation of labor relations of private subjects of security activity are described on the basis of modern regulatory documents. The stages of formation of security activity in Ukraine in modern conditions are revealed: dismantling of the security system that existed at the previous stages of its development; the appearance of numerous private subjects of security activity; demarcation of the security market between state and private subjects of security activity; creation of a legal basis for the activities of private subjects of security activities; during a pandemic and martial law - increased competition, increased number of qualified personnel (combatants), fluctuations in demand for services, increased technological requirements for the security system. It is indicated how the introduction of changes to the Licensing Conditions for conducting security activities is consistent with the requirements of the current legislation regarding the accounting of conscripts and reservists. According to the results of the analysis of the legislation, it was established that the trend of legal regulation of labor relations in the conditions of martial law in Ukraine is not specific, but for private entities of security activity, it takes into account the specifics of the industry.

Key words: security activities, labor relations, legal regulation, martial law.

References

1. Ukraine (2012), *On security activities* : Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

2. Ukraine (1971), *Labor Code of Ukraine* : Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

3. Yeschuk, O. M. (2011), *Administrative and Legal Regulation of Security Activities in Ukraine*, Ph.D. thesis, Zaporizhzhia.

4. Myroniuk, R. V. (2016), *Administrative and legal regulation of the provision of private security services*, Lyra LTD, Dnipropetrovsk.

5. Syiploki, M. V. (2019), *Criminal and legal protection of security activities in Ukraine*, Panov, Kharkiv.

6. Yurko, S. S. (2017), *Non-state security and law enforcement activities in Ukraine*, Ph.D. thesis, Odesa.

7. Yaroshenko, Y. O. (2013), "Legal regulation of private security activities as a sphere of services to ensure the safety of individuals and protection of property rights", *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University: Series: Jurisprudence*, No. 6–3. Vol. 1.

8. Seniv, L. A., Humeniuk, V. V. (2020), "Study of the interaction of private security structures with the sphere of public administration in Ukraine", *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and the World Economy*, Issue 30.

9. Ukraine (2015), *On Approval of the License Terms for Security Activities* : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv.

10. Parkhomenko, O. C., Lysak, N. M., Zhyvodyor, M. M. (2019), "Strategic analysis of the environment of functioning of the security company", *Effective economy*, No. 10.

11. "Hunting for saboteurs and looters. How the war has changed the work of security companies", *Ekonomichna Pravda official website*, available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/19/696114/> (accessed April 01, 2024).

12. Yurko, S. S. (2014), "Problems of legal regulation of non-state security activities in Ukraine", *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University: Series : Law*, Issue 27, Vol. 3.

13. "On Amendments to the Licensing Conditions for Security Activities" : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 18.04.2023 No. 341, *Official Gazette of Ukraine*, 2023, № 44, Art. 2344.

14. Ukraine (2021), *On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Improving Certain Issues of Military Duty and Military Record Keeping* : Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

15. Ukraine (2022), *On Approval of the Procedure for Organizing and Maintaining Military Registration of Conscripts, Persons Liable for Military Service and Reservists* : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv.

16. Ukraine (2013), *On Approval of the List of Special Means, Acquisition, Storage and Use of which is Carried Out by Security Entities* : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv.

17. Ukraine (2013), *On Approval of the List of Special Means, Acquisition, Storage and Use of which is Carried Out by Security Entities* : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv.

18. Ukraine (1996), *The Constitution of Ukraine* : Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.